Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2014-170 d.d. 23 april 2014
(mr. P.A. Offers, voorzitter, mr. A.W.H. Vink en mr. B.F. Keulen, leden en mr. R.A.F. Coenraad, secretaris)

Samenvatting

Levensverzekering met winstdeling. Consument is van mening dat Aangeslotene tekort is geschoten in het nakomen van haar zorgplicht door bij het opstellen van de offerte van dusdanig onrealistische rendementen uit te gaan, dat – geheel ten onrechte – de verwachting is gewekt dat de uiteindelijke opbrengst van de verzekering toereikend zou zijn om de hypothecaire geldlening af te lossen. De Commissie is anders dan Consument van oordeel dat de door Aangeslotene gehanteerde percentages naar de stand van 1994 niet onrealistisch waren. Consument heeft naar het oordeel van de Commissie bovendien gekozen om een lager bedrag te verzekeren dan het bedrag van de hoofdsom van de lening en daarmee bewust het risico genomen dat het ontbrekende bedrag niet volledig kon worden opgebracht vanuit de winstbijschrijvingen.

Consument,

tegen

SRLEV N.V., gevestigd te Amstelveen, hierna te noemen Aangeslotene.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:
- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- de brief van Consument van 20 juni 2013;
- het verweerschrift van Aangeslotene;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Aangeslotene.

2. Overwegingen

De Commissie heeft het volgende vastgesteld.
Tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening heeft niet tot oplossing van het geschil geleid. Beide partijen zullen het advies van de Commissie als bindend aanvaarden. Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op maandag 10 maart 2014 en zijn aldaar verschenen.

3. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

3.1 Consument sloot op 11 april 1978 bij een rechtsvoorganger van Aangeslotene in het kader van het aflossen van een hypothecaire geldlening een levensverzekering met polisnummer [1]. Het verzekerd kapitaal bedroeg € 28.588, de premie € 1.072 per jaar en als einddatum werd 11 april 2008 aangehouden. Dit kapitaal zou tot uitkering komen bij in leven zijn van de Consument op de einddatum of bij eerder overlijden. Voorts was een dekking opgenomen voor een aanvullende overlijdensrisico- en arbeidsongeschiktheidsverzekering.

3.2 Consument sloot met ingang van 1 januari 1994 bij een rechtsvoorganger van Aangeslotene en eveneens in het kader van het aflossen van dezelfde hypothecaire geldlening een levensverzekering (polisnummer [2]) met een verzekerd kapitaal van € 9.983, een premie van € 146 per kwartaal en met als einddatum 1 januari 2009. Dit bedrag was betaalbaar bij in leven zijn van de Consument op de einddatum of bij eerder overlijden.

3.3 Beide verzekeringen gaven recht op winstdeling. Voor de verzekering uit 1994 gold een winstgarantie – op de einddatum – van tenminste € 749.

3.4 In het voorstel van Aangeslotene uit 1994 is onder meer de volgende passage opgenomen:

"De omvang van de winstdeling is dus afhankelijk van de bedrijfsresultaten van Zwitserleven. Naast een gunstig resultaat op sterfte en kosten, is de van jaar tot jaar geldende marktrente, die de basis vormt van het beleggingsrendement van grote betekenis voor de grootte van de winstdeling. Alhoewel de winstaandelen daardoor variabel kunnen zijn, geldt er een winstgarantie. (…)

Terzake van deze winstdeling vermelden wij een drietal prognoses (…)

Constant gemiddeld Beleggingsrendement	Basis-winst-promillage	Winstprognose op de einddatum (incl. winstgarantie)
a) 7 %	7 ‰	*f* 3.520,00
b) 8 %	11 ‰	*f* 5.500,00
c) 9 %	15 ‰	*f* 7.480,00

De geschetste winstdeling is één van de meest essentiële aspecten van Zwitserleven. Wilt u er meer over weten? Leest u dan de brochure."

3.5 De volgende voorwaarden zijn op de verzekeringen van toepassing:

[1] Algemene Verzekeringsvoorwaarden voor individuele verzekeringen met dekking van overlijdensrisico en Winstvoorwaarden S1

[2] Algemene Verzekeringsvoorwaarden voor individuele verzekeringen met dekking van overlijdensrisico en Winstvoorwaarden S

3.6 Op de respectieve einddata zijn door Aangeslotene de volgende uitkeringen gedaan:

[1]	verzekerd bedrag	€ 28.588	
	winstbijschrijving	€ 12.213	
	slotdividend	€ 584	totaal € 41.385
[2]	verzekerd bedrag	€ 9.983	
	winstbijschrijving	€ 948	

slotdividend	€ 100	totaal	€ 11.031

4. De vordering en grondslagen

4.1 Consument vordert dat Aangeslotene gehouden wordt om het verschil tussen de werkelijk uitgekeerde winstdeling en die zoals door Aangeslotene is voorgespiegeld uit te betalen, te weten een bedrag van tenminste € 9.075.

4.2 Deze vordering steunt kort en zakelijk op de volgende grondslagen:
Aangeslotene is tekort geschoten in het nakomen van haar zorgplicht door enerzijds niet tijdig te melden dat de winstdeling op een andere wijze werd vastgesteld dan indertijd tussen partijen was gecommuniceerd en anderzijds dat de uitgangspunten waarop het voorstel in 1994 was gebaseerd op dat moment al achterhaald waren. Aangeslotene is namelijk van dusdanig onrealistische rendementen uitgegaan, dat – geheel ten onrechte – de verwachting is gewekt dat de uiteindelijke opbrengst van beide verzekeringen toereikend zou zijn om de hypothecaire geldlening af te lossen.

4.3 Aangeslotene heeft, kort en zakelijk weergegeven, het volgende verweer gevoerd:

- Bij de onderhavige verzekeringen is met Consument afgesproken welke premies zouden moeten worden betaald en welke gegarandeerde kapitalen hiermee konden worden opgebouwd.
  Behoudens de toe te kennen winstdeling was het derhalve vooraf volstrekt duidelijk wat het aanbod van Aangeslotene behelsde, waardoor Consument deze op een eenvoudige wijze met eventuele voorstellen van andere verzekeraars heeft kunnen vergelijken.
- Consument heeft bewust de keuze gemaakt om de te verzekeren kapitalen – en daarmee de hoogte van de te betalen premies – zodanig vast te stellen dat er vooraf niet de zekerheid bestond dat de opbrengst van beide verzekeringen voldoende was voor volledige aflossing van de hypothecaire geldlening.
- Aangeslotene heeft de premies gedurende de overeengekomen looptijd voornamelijk belegd in vastrentende waarden, zoals staatsleningen en obligaties. De gedurende de afgelopen jaren gestaag dalende rente is van negatieve invloed geweest op het bedrijfsresultaat van Aangeslotene en daarmee ook op de toe te kennen winstdeling, waardoor het door Consument genomen risico, de kans dat het ontbrekende bedrag voor de aflossing niet volledig kon worden opgebracht vanuit de winstbijschrijvingen, zich spijtig genoeg heeft verwezenlijkt.

5. Beoordeling

5.1 De onderhavige overeenkomsten kunnen betiteld worden als een traditionele levensverzekering met winstdeling. Kenmerk van dit product is een vaste verhouding tussen de te betalen premie en de overeengekomen gegarandeerde minimumuitkering op de einddatum of bij eerder overlijden. Dit kapitaal kan hoger zijn door het meeverzekerde recht op een aandeel in de winst, maar dit hogere bedrag is niet door Aangeslotene gegarandeerd. Consument wist derhalve bij het

aangaan van de verzekeringen precies welke premies hij zou gaan betalen teneinde de gegarandeerde minimumuitkeringen te ontvangen. Hij heeft deze premies geaccepteerd door ondertekening van de offerten. Deze vaste verhouding was voor hem klaarblijkelijk voldoende aantrekkelijk om de beide overeenkomsten met Aangeslotene aan te gaan.

5.2 De stelling van Consument dat hij erop mocht vertrouwen dat één van de prognoserendementen zou worden gehaald houdt geen stand nu uit alle overige informatie en overgelegde stukken onomwonden is af te leiden dat uitsluitend een garantie bestond voor de op de beide polissen vermelde verzekerde kapitalen en het minimaal winstaandeel. Van Consument mag worden verwacht dat hij kennis neemt van de toelichting op het aanvraagformulier, de verstrekte brochure, de polis en de voorwaarden. Dat hij kennelijk grote waarde heeft gehecht aan de informatie over de mogelijk te behalen beleggingsrendementen is naar het oordeel van de Commissie geen omstandigheid die aan Aangeslotene mag worden toegerekend en kan ook niet leiden tot de conclusie dat bij Consument op enig moment de gerechtvaardigde verwachting kon ontstaan dat Aangeslotene de toezegging zou hebben gedaan dat met de opbrengst van beide verzekeringen de gehele hypothecaire geldlening kon worden afgelost.

5.3 Aangeslotene heeft naar het oordeel van de Commissie voldoende duidelijk gemaakt dat het feit dat de hypothecaire geldlening niet geheel kon worden afgelost uit de opbrengst van de beide verzekeringen een gevolg is van de omstandigheid dat Consument ervoor heeft gekozen om een lager bedrag te verzekeren dan het bedrag van de hoofdsom. In tegenstelling tot zijn verwachtingen daaromtrent is het rendement van de verzekeringen uiteindelijk onvoldoende geweest om dit verschil te overbruggen. Er is geen juridische grondslag om Aangeslotene aan te spreken op het aldus ontstane tekort.

5.4 De Commissie is anders dan Consument van oordeel dat de door Aangeslotene bij de prognose van de winstdeling gehanteerde percentages voor de gemiddelde beleggingsrendementen naar de stand van 1994 niet onrealistisch waren.

5.5 Het voorgaande leidt de Commissie tot het oordeel dat de vordering van Consument wordt afgewezen. Alle overige door partijen ingebrachte stellingen en argumenten kunnen niet tot een ander oordeel leiden en zullen derhalve onbesproken blijven.

6. Beslissing

De Commissie wijst bij wege van bindend advies de vordering van Consument af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor kifid.nl/consumenten/wie-behandelt-mijn-klacht/4#stappen-plan.